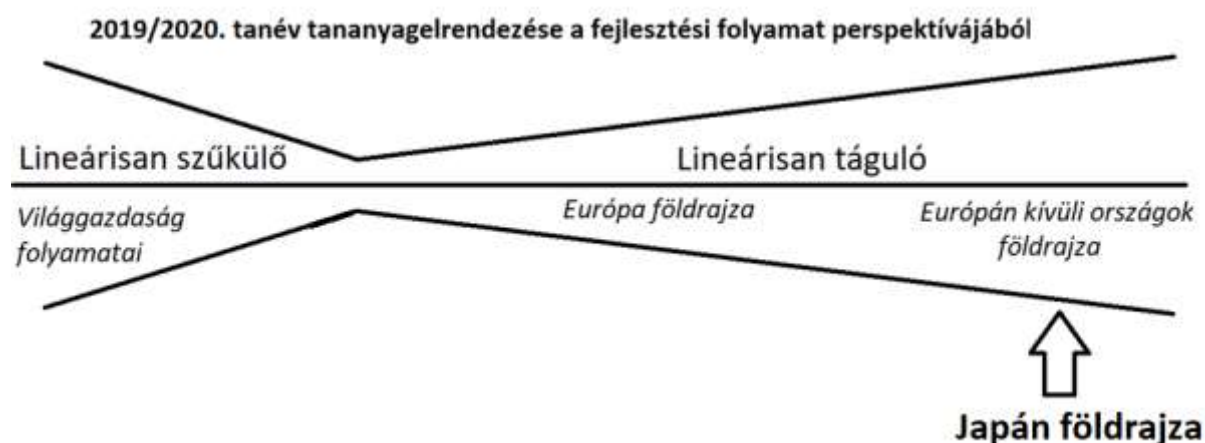

Reflexió a digitális bemutató munkám megvalósításáról

A digitális oktatási környezetben megtartott bemutató órát 10. évfolyamon Japán földrajza témaköréből tartottam. Az általam tanított osztály nyolcosztályos gimnáziumi képzésben tanul, így a digitális bemutató órák témája a gimnáziumi földrajz kerettanterv szempontjából az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok társadalmi-gazdasági jellemzői című tematikai egység keretein belül helyezkedik el. A 10. évfolyam földrajz tananyagának elrendezése szempontjából megállapítható, hogy az ismeretek átadása lineárisan szűkülő, majd lineárisan táguló tananyag elrendezési elv alapján valósul meg. A második félév végéhez közeledve a bemutató tanításom ismeretanyagai már a lineárisan táguló tananyagelrendezési elv részét képezi, melyet az alábbi ábra is részletesen szemléltet.

A 2019-2020-as tanév első félévében a 10. b osztály földrajz tantárgyból a világgazdaság jellemző folyamatairól, majd Magyarország társadalom- és gazdaságföldrajzájának ismereteiről tanult, melynek folytatásaként a diákok a második félévben Európa földrajzával kapcsolatosan bővítették tudásukat. A digitális oktatási rendszerre áttérve a tanulók az Európán kívüli kontinensek tananyagrészeivel kezdtek el részletesebben megismerkedni, melynek ismereteit önálló munka formájában, virtuális oktatási módszerekkel sajátították el. A tematikai egység keretein belül a tanulók legelőször DNy-Ázsia földrajzával ismerkedtek meg, majd a későbbiekben Törökország és Izrael földrajzáról tanultak. A tematikai egység következő tananyagelemét Japán földrajza képezi, melyből a bemutató tanításom anyagát is készítettem. A félév hátralévő részében a diákok még további ázsiai országokról (NIC1, NIC2, Kína, India) fognak részletesebben tanulni, majd bővítik tudásukat USA, Kanada, Mexikó és Latin-Amerika társadalmi- és gazdasági-földrajzi ismereteivel kapcsolatosan is. A második félév utolsó

témaköröként Afrika földrajzát fogják feldolgozni, mely egyben az Európán kívüli kontinensek földrajzi ismeretanyagának lezárását fogja képezni.

Digitális oktatásra való átállást követően földrajz tantárgyból a 10.b osztály tanulóival kapcsolattartásra, valamint az oktatói munka megvalósítására a Google Classroom felületét használok, így vizsgatanításomat is ezen felület segítségével kívántam megvalósítani. A Google Classroom felülete lehetőséget ad a pedagógusok számára az előre elkészített feladatlapok kiosztására, valamint Google űrlapok és tesztek kitöltésének lebonyolítására is. A rendszer előnyei között említhető, hogy felülete ingyenesen elérhető, könnyen kezelhető, hiszen használata előzetes háttértudást nem igényel, így a diákok számára sem jelent problémát a felelőt alkalmazása. A program további pozitívumai között kiemelném, hogy a diákok leadott munkáira visszajelzés (pontszám/jegy/szöveges értékelés) is küldhető, ezáltal a rendszeren keresztül az értékelés különböző formái is megvalósíthatók. Digitális térben történő bemutató munkám témájának Japán földrajzát választottam. A diákok számára a házi feladatként benyújtandó feladatlapot a Google Classroom csoporton keresztül 2020.04.30. 8:00-kor publikáltam. A tanulók 4 napot kaptak munkájuk elkészítésére, így minden diák saját időbeosztása függvényében tudta házi feladatát visszaküldeni. A 10.b osztály összesen 28 tanulóból áll, akik közül 7 főtől nem kaptam meg a kitűzött leadási határidőn belül (2020.05.03. 23:59.) a házi feladataikat, valamint 2 tanuló késve adta le munkáját. Az osztály többi tanulója időben visszaküldte házi feladatát, azonban az elért eredményekből és pontszámokból egyértelműen tükröződik, hogy melyik diák mennyi időt fordított munkájának elkészítésére.

A feladatok összeállítása kapcsán törekedtem arra, hogy bemutató munkám kitöltésével felkeltssem a diákok érdeklődését az Európán kívüli kontinensek, tájak és országok regionális földrajzának megismerése iránt, bővítssem a diákok földrajzi tudását, fejlesszem a logikai képességeiket, valamint a házi feladatuk hozzájáruljon a rendszerszintű gondolkodási képességeik kialakításához is. Mindemellett fontos volt számomra, hogy digitális eszközök használatával elősegítsem az ok-okozati összefüggések felismerését, kialakítsam a diákok tér- és időben való tájékozódási képességét, valamint bemutató tanításom több kompetencia terület (matematikai,- természettudományos,- digitális,- szociális és állampolgári- és a hatékony és önálló tanulás kompetenciája) fejlesztéséhez is hozzájáruljon. Céljaim megvalósításához olyan digitális oktatási eszközöket, rendszereket és programokat használtam fel, melyek lehetőséget biztosítanak fentiek abszolválásához. Mindezekből kifolyólag a tanulóknak házi feladatukban több virtuálisan elérhető programot és alkalmazást (pl. Google Earth, Google Maps, Youtube, Learningapps) is használniuk kellett, valamint az általam összeállított feladatlap különböző

tanulói tevékenységtípusok megvalósítására épült. Utóbbiak között szerepelt asszociációs játék, korfaelemzés, videórészlet megtekintés, szövegértési feladat, valamint ábra- és térképelemzés is. Az alkalmazott módszerek és eszközök mellett kiemelt fontosságú volt számomra, hogy építsek a diákok előzetes háttértudására, valamint további új ismeretekkel bővítsen mindazokat. Fentiekből adódóan bemutató munkám feladatlapját is meghatározott tematikai sorrend szerint építettem fel, melynek összeállításakor fontos szempont volt számomra, hogy Japán földrajzával a diákok minél komplexebben megismerkedjenek. Az első feladat egy asszociációs játékon alapuló szövegértési feladat volt, melynek megoldása nem jelentett problémát a tanulók számára. A feladat elsődleges céljának a diákok téma iránti érdeklődésének felkeltését és a tananyag iránti motiválását tekintettem. A második feladatban a tanulók Japán társadalmával és annak idő-, kor- és nem szerinti változásaival ismerkedtek meg. A feladat első kérdésében a tanulóknak 3 korfát kellett elemezniük, melyek Japán társadalmának szerkezeti változását és átalakulását szemléltették 1950 és 2050 között. A diákoknak az elemzésen és jellemzésen túl indoklással is kellett élniük a korfák alakjának megváltozására vonatkozólag, valamint el kellett döntenie, hogy a természetes fogyás, vagy a természetes szaporodás jellemző-e jelenleg Japán társadalmára. A tanulók számára a korfák jellemzése, elemzése és az ok-okozati összefüggések és következtetések megállapítása nem jelentett problémát, azonban a természetes fogyás vagy a természetes szaporodás jelenségének eldöntése és annak indoklása már több diák számára nehezebb feladatnak bizonyult. A harmadik feladatban az osztály tanulóinak a „*Japán gazdasági csodával*” kapcsolatosan kellett egy videórészletet megtekinteniük, majd a hallott és látott információk alapján gondolkodtató kérdéseket kellett megválaszolniuk. A hallott információk alapján a tanulóknak egy táblázatot is ki kellett tölteniük, mely az egyes gazdasági folyamatok megvalósítási elveivel és időpontjaival volt kapcsolatos. Utóbbiak kitöltését minden tanuló sikeresen abszolválta, azonban a 3. feladat b.) alpontja több diák számára is nehézséget jelentett. A b.) alfeladatrészben szereplő kérdéseket a tanulóknak a korábbi ismereteiket felhasználva kellett volna megválaszolniuk, azonban számos diák a passzív tudásának köszönhetően a feladatot kitöltetlenül hagyta, vagy a kérdéseket helytelen megoldásokkal indokolta. A 4. feladatban a Japán megalopolisszal ismerkedtek meg részletesebben a diákok. A feladat több online program (Google Earth, Google Maps, Learningapps) használatát is magában foglalta. A feladat kapcsán a tanulóknak a programok segítségével jellemezniük kellett Japán relatív és abszolút fekvését, valamint be kellett azonosítaniuk a 4 legnagyobb méretű szigetét. A feladatlapok javítása során meglepődve tapasztaltam, hogy számos tanuló az ország abszolút fekvése kapcsán a hosszúsági- és szélességi körök koordináta értékei helyett további relatív fekvési adatokat adott meg. Fentiek kapcsán

arra a megállapításra jutottam, hogy az osztály tanulói számára nem egyértelmű az abszolút- és relatív fekvés földrajzi fogalma, valamint a fogalmak közötti eltérések pontos tartalma. Későbbi oktatói-nevelői munkám során pontosítani fogom a két fogalom közötti eltéréseket, hogy minden tanuló számára mindez egyértelmű legyen. A 4. feladat utolsó alpontjában a Japán technopolisz programról olvashattak a tanulók, majd az olvasottak alapján elsajátított ismereteiket felhasználva a learningapps.org weboldalon kellett megoldaniuk egy csoportosítási feladatot. A feladat különböző jelentéstartalmú szókétyákat tartalmazott, melyekről el kell dönteniük, hogy az az adott állítás igaz volt –e a Japán technopoliszra. Az eldöntést követően a szókétyákat a tanulóknak a megfelelő csoportban kellett elhelyezniük és munkájukról egy képernyőképet is kellett készíteniük. Az olvasottak alapján történő új ismeretek feldolgozása és gyakorlatban történő alkalmazása egy tanuló kivételével mindenkinek hibátlanul sikerült, így a feladat megvalósítása könnyűnek bizonyult. Utóbbi állítás azonban nem jelenthető ki bemutató munkám utolsó feladata vonatkozásában. Az 5. feladatban a diákoknak Japán mezőgazdaságával és éghajlatával kapcsolatosan kellett ok-okozati összefüggésekre vonatkozó gondolkodtató és logikai képességeket fejlesztő kérdésekre válaszolniuk, mely sok tanuló számára nehéz feladatnak számított. A feladat kérdéseinek megválaszolásához segítségként szolgált volna a kérdések felett szereplő Japán szigeteire ható monszun szélrendszer működéséről készült ábrák fotói, azonban sok diák a képeket figyelmen kívül hagyva a lexikális tudásukra alapozva válaszolta meg a feladatban szereplő kérdéseket.

Bemutató tanításom feladatlapjának értékeléséhez a formatív értékelési módszert választottam. A formatív (fejlesztő-formáló) értékelési módszer segítségével feltárhatók a legjellemzőbb típushibák, a tanulási-tanítási nehézségek, a problémásabb tananyagrészek és a témakör feldolgozásában rejlő legfőbb nehézségek is. Mindez nemcsak a pedagógusok számára jelenthet visszacsatolást a tanulók jelenlegi tudásáról és képességeik feltárásához, hanem az értékelteknek is hasznos visszajelzésként szolgálhat, hogy megismerjék képességeik, készségeik és tudásuk aktuális állapotát. A 10. b osztállyal földrajz tantárgyból a digitális oktatásra való áttérés kapcsán egy sajátos értékelési rendszert dolgoztam ki, mely elősegíti fenti céljaim gyakorlatban történő megvalósítását. A házi feladatok helyes megoldásaiért + pontok szerezhetőek. Ezeket a + pontokat csak abban az esetben kapják meg a tanulók, ha a házi feladatként beadott munkájuk eléri a min. 85%-ot. Abban az esetben, ha a helyes megoldásaikból összegyűlt százaléérték nem éri el a 85%-ot, munkájukra értékelésként csak egy ✓ jelet kapnak. Ha azonban valaki nem küldi be az általam meghatározott határidőig házi feladatának megoldásait, az a tanuló - pontot szerez. Ha valaki 5 db + pontot összegyűjt,

munkáját egy 5-ös jeggyel jutalmazom, azonban aki 5 db - pontot szerez, az egy 1-es érdemjegyet kap.

Bemutató munkám feladatlapjának kitöltésével összesen 50 pont volt szerezhető, azonban a beküldött munkák közül hibátlan megoldás nem született. A beküldött munkák alapján az osztályátlag 40 pont lett, mely 80%-os átlagteljesítménynek felelt meg. A legjobb eredmény 98 % volt, ami 49 pont elérését jelentette. A leggyengébb tanulók 33 pontot értek el, mely 66 %-kal volt egyenlő. Fentiek és a bemutató munkám eredményei alapján összesen 12 tanuló részesült + pontban.

A diákok által beadott feladatlapok javítása után egyértelműen megállapítható, hogy számos feladatban a tanulók ismétlődő típushibákat vétettek, mely a hiányos háttértudásnak, vagy a figyelmetlenségből elkövetett helytelen válaszadásnak volt köszönhető. A feladatlap számos korábbi tananyagrésze vonatkozó ismétlő kérdést is tartalmazott, melynek korrekt megválaszolásához a korábbi évek és az idei tanév során elsajátított tudásbázis gyakorlatban történő alkalmazására volt szükség. Egyes tanulóknak sikerült előhívniuk korábbi ismereteiket, azonban voltak olyan diákok is, akik passzív tudásuknak köszönhetően helytelenül válaszoltak meg ugyanazokat az ismétlésnek szánt kérdéseket. Fentiek alapján megállapítható, hogy az oktatási, képzési-fejlesztési célok közül sikerült megvalósítani a diákok regionális földrajzi tudásának bővítését, a logikai képességeik fejlesztését, a rendszerszintű gondolkodás képességének kialakítását és a tér- és időben való tájékozódás formálását. Mindezek mellett véleményem szerint kevésbé eredményesen sikerült elérnem az ok-okozati összefüggések felismertetését, azok megértését és a köztük lévő kapcsolatok kialakítását. Megítélésem szerint utóbbi céljaim elérése abból az okból kifolyólag nem bizonyult teljes mértékben hatékonnak, mivel az ok-okozati összefüggésekre vonatkozó feladatokban a logikai összefüggések helyett sok diák csak a lexikális tudását bizonyította. Pedagógiai-oktatói munkám során a jövőben törekedni fogok az ok-okozati összefüggéseken alapuló feladatok előtérbe helyezésére, hogy az osztály logikai és gondolkodási képességeit a földrajz tantárgy perspektívájából is magasabb szintre emeljem. Fentieket összegezve megállapítható, hogy álláspontom szerint szak módszertani szempontból bemutató munkám megvalósítása eredményesnek bizonyult, mivel fenti céljaim többségét sikerült gyakorlatban is megvalósítanom, valamint az osztály 80%-os átlagteljesítménye is számomra megfelelő eredménynek bizonyult.